

GOOD MORNING, WHAT CAN I DO FOR YOU TODAY?

Rokus Loopik, a member of the rehabilitation team for homeless psychiatric patients in Amsterdam, often devotes his regular column in this magazine to the concerns and doubts he has regarding the care provided to the homeless. He is convinced that the care provided by institution in the Netherlands can be organized more simply and effectively. He recently had the opportunity, together with four colleagues, to take a look at how things are done in New York. The study trip did not take them on visits to those poor souls who try to keep themselves alive above small fires on the streets. The reasons why so many thousands on the streets there are in such bad shape were not discussed. And yet the trip taught them a lot, thanks to visits to several projects that focus on homeless street people, where they are treated as worthwhile clients, and where caregivers do their utmost to provide them with the best service possible. The discovery that this is possible and that it's actually being done made Loopik's trip more than worthwhile.

Text and photographs: Rokus Loopik

We quickly feel at home in New York. New York is ten times the size of Amsterdam. It's the holy grail for large scale urban problems and a Walhalla for caregivers who really care for the homeless. We were not disappointed.

In the morning, a police team picks us up. Although the agents themselves don't seem to be all that impressed, I soon become impressed by their status. They are treated with respect by the New Yorkers. At a crosswalk, pedestrians and drivers wait patiently until the light turns green. Manhattan looks very clean; nowhere can we spot any graffiti. You don't see anyone drinking liquor or using drugs on the streets; that's punishable by prison. You can travel all night on the subway and still feel safe. I had expected something quite different. In Amsterdam the streets look a lot worse. The direct approach taken by the cops in New York is striking. When talking with street people, they are very direct in questioning them about their motives for living on the streets. Their motto is: Don't beat around the bush!

Americans know how to provide service. They are experts in making a guest feel at home. This is not just something that happens in expensive hotels. Even in a snack bar, you're treated with respect. First someone meets you at the door and shows you to a table. A second person then comes and asks you what you want to drink, and a third comes by to make sure everything is going smoothly. Finally, someone comes and asks you what you wish to eat. At the projects that we visit, it's basically the same story. All the caregivers I meet are motivated. While making preparations for our trip, I quickly found out that our hosts were not taking our visit lightly. The entire staff was involved and ready to help. It's not something they just want to get over and done with as quickly as possible. I feel almost ashamed that such a small team from Amsterdam gets this amount of attention and respect. But for a New Yorker this is nothing special.

The Pathways to Housing center is based in Harlem. To get there you take the subway via Lexington Avenue to East 123rd Street, going from a chic shopping street to a primarily black residential neighborhood. As a result of all the stories I've heard about this neighborhood, I am not all that relaxed. I'm actually nervous. Thanks to Mister Bill Clinton, it turns out my nervousness is rather misplaced. After his second term of office, the ex-president decided to establish his office in Harlem. Harlem is hot. Businesses are moving in, and nowadays more and more people are looking to live here. The price of real estate is shooting up.

Pathways to Housing focuses on homeless psychiatric patients, and does this in a progressive fashion. The project moves homeless people directly off the streets into a house. The caregivers are not impressed if you start talking about the risks involved in such an approach. Their motto is simple: if you don't aim for the target, you can't hit it. The caregiver tells the homeless person that the house is clean and that in order for him/her to be able to live there, it will have to stay clean. The name of the person is put up on the front door, and he/she is 'seduced' into complying with the caregiver's wishes: clean clothes, if necessary the use of medication, automatic payment of fixed regular costs, and participation in a day program.

Social workers are active on a daily basis to help make the move by the ex-homeless from the streets to a house into a success. If it takes five visits a day to do so, then that's what they do. As a caregiver during the last 13 years, I have had to help an average of 35 patients within the framework of 32 hours per week. So my first question to Pathways was how they managed to get it all done. I should have been able to guess the answer: "In order to help someone on a structural basis, it's a good idea for one person to be involved with no more than 10 patients. That is the only way to really be able to give someone sufficient attention and help him. If a caregiver/social worker is assigned more than 10 clients, then he/she quickly ends up trying to put out fires and providing only crisis care. The end result is then failure."

The day programs are important elements of the treatment. A client is expected to participate actively in a program. The central focus in the choice of programs is the range of skills that the client still has. It's not what the client can no longer do that's important; it's what he/she is still good at. In the Netherlands, social workers often resign themselves to the fact that a person is chronically ill, therefore has limited possibilities, and should be bothered as little as possible. In contrast, an American caseworker is generally convinced that a person's illness should not determine the treatment given. The point of departure is: it's too bad that this has happened to you, and you've been unlucky, but it's far more interesting to find out how you can make the most of yourself. This attitude is deeply anchored in American society. It really is striking. Homeless people off the street still believe in The American Dream. Some clients spend the day 'canning', collecting tin cans. They turn in their cans at central locations in the neighborhood and receive money in return. Estella, a South American with a beautiful apartment only a stone's throw from Bill Clinton's bureau, is very proud to show us her new refrigerator and washing machine. It took her friend, a former homeless person, five years of canning to pay for the appliances, which he gave her for her birthday. She speaks admiringly about her social worker from Pathways and shows us her comfortable two-room apartment. She spent ten years on the streets herself, until the day that Pathways crossed her path. When I say goodbye, she wishes me a good trip back to the Netherlands. I tell her about my 'submerged' fear of flying. She reassures me: "The angels will be with you, God will be at the steering wheel!"

Pathways has given Jerry the opportunity of doing a newspaper route. It's a one-person business, in which he is responsible for making sure that the newspaper is delivered on time. I meet him in his house. He was homeless for a long time and has a reputation of being a very difficult person, with whom it's not easy to have a conversation. One of the few things he's willing to tell me is that he is very proud of what he has achieved. His face lights up when his social worker mentions that we have come all the way from Amsterdam to meet him and look at his apartment.

The Bridge, a project in West 108th Street, has a similar philosophy. It consists of four large apartment complexes, a central building and a walk-in center. The degree of independence that a client possesses determines which apartment he/she will live in. The project also has six buses available for picking up clients from their homes and bringing them back in the evening. As was the case at all the project centers we visited, the atmosphere in all the buildings is open and pleasant. There is no security. Reinforced glass and video cameras are nowhere in sight. At the front door, an employee or client welcomes us with, "how are you doing, what brings you to our projects, and can we help you?" In the daytime, there's nobody in the apartments. Everyone follows a day program in the central building. I've never seen so many laughing clients in one place. In one large area, where about 20 people are sitting and reading the paper, we are welcomed with a loud applause after the announcement that we are from the Netherlands. Clients consider participation in a program quite normal. The house rules are posted in bold lettering on the walls throughout the building. The building is painted in bright colors, and everyone is encouraged to keep the building clean. The idea is simple: a clean environment is expected to have a positive effect on the way employees and clients function. As a result of the friendly approach, there's almost no aggression. And if something does happen, then it's not considered a reason to trade in a friendly and human approach for a security guard. The underlying idea is: be nice to other people, and they'll be nice to you."

The John Huess House, a walk-in center, is located in Beaver Street in the financial district, next to where the Twin Towers used to stand. Reverend Winfield Peacock runs the place. In a very full but at the same time orderly and clean room, a large black man is reading his own poetry. Some fellow clients and an employee are encouraging him. It's touching and at the same time heartwarming to hear the man stumbling and tripping over his own words. In the end, he gets a standing ovation for his contribution. Reverend Peacock emphasizes the importance of a clean and safe environment for people who are used to living in difficult and unsafe conditions. For 30 years now he's been doing his best to convince homeless street people to come to his center and get a new start in a safe and orderly living environment. Faith in God plays a large role here, but you don't have

to be an active believer to be accepted into the center. His small office is full of various certificates and awards hanging from the walls, as proof that he has successfully completed various courses and that the level of care provided in the center is of high quality. Americans are usually proud of receiving such proof of their abilities. The Reverend also considers it important to be able to show his clients that they are in good hands. Since the John Huess House is the last project that I'll be visiting in New York, I ask him if it's an accident that, during my wanderings through the city, I have met only motivated and positive people. He has no ready answer waiting, considers my question a great complement, and will convey my impressions to his staff in the next team meeting.

By now, I'm convinced that the opinion held by many Europeans that Americans are a superficial people is more fantasy than truth: Everybody gets the superficiality he or she deserves.

Before leaving, I present Winfield Peacock with a novel by Harry Mulisch as well as a CD with a collection of songs by Herman Brood for his assistant Joanna, who has helped prepare for our visit. I apologize for the bad language that this CD undoubtedly contains. The Reverend seems interested in who this Herman Brood was and asks me for more information about him, after which he tells me he thinks he can handle it. He also mentions that God makes a habit of actually focusing on such lost souls. In his opinion, Herman Brood is in good hand

KENDRA'S LAW

Ik ga naar New York. Om te horen en te zien hoe men daar zorgdraagt voor de dakloze psychiatrische patiënten in die stad. In de Verenigde Staten van Amerika leven 600.000 mensen op straat. Een derde van deze mensen lijdt aan een ernstige psychiatrische aandoening, zijnde schizofrenie of een manisch depressieve stoornis. Achtentwintig procent van deze mensen ziet zichzelf genoodzaakt hun voedsel uit vuilnisbakken te halen. Een groot deel van deze mensen ontbeert het besef dat ze ziek zijn en weigert elke vorm van behandeling. Op elk gegeven moment lopen er meer mensen met schizofrenie op straat of zitten er mensen met deze ziekte in de gevangenis dan er in psychiatrische inrichtingen opgenomen zijn, zo beschrijft een artikel van het Treatment Advocacy Center. Amerika is in alles groter, niet alleen in de cola die je bij McDonalds koopt.

Kendra Webdale, een jonge vrouw, werd in januari 1999 voor een metrotrein in the New Yorkse Subway geduwd en kwam daarbij om het leven. De dader, Andrew Goldstein, was een jongeman van wie bekend was dat hij gebukt ging onder de ziekte schizofrenie. Er werd een nieuwe wet van kracht, genoemd naar Kendra en er werd een nieuwe vorm van behandeling ontwikkeld, de Assisted Outpatient Treatment.

De wet, in a nutshell, bepaalt dat mensen van wie bekend is dat zij op basis van hun ziekte tot gewelddadige acties of gevaarlijk gedrag ten opzichte van zichzelf of anderen zijn gekomen, door de rechtbank gedwongen kunnen worden tot het accepteren van medicijnen, zelfs als zij niet opgenomen zijn in een psychiatrische inrichting. Als ze de medicijnen niet komen halen, dan worden ze gebracht. Speciaal aangestelde coördinatoren zien er op toe dat hulpverleners en patiënten zich houden aan de door de rechtbank gestelde voorwaarden.

Deze week werd ik gebeld door Truus, tante van Ruud, een jongeman die eveneens gebukt gaat onder de ziekte schizofrenie. Ruud is sinds een jaar bij mij in behandeling en in dat jaar bezocht hij elke dag vrijwillig mijn bureau om onder mijn toezicht zijn medicijnen te slikken. Ruud heeft sinds een maand verkozen zijn medicijnen niet meer te slikken. De verwardheid deed al snel zijn intrede en zijn gedrag werd zo onvoorspelbaar, dat de staf van het pension waar hij woonde hem de wacht aanzegde. Ruud pakte zijn tas en zwerft. Het is niet de eerste keer dat Ruud ernstig in de war is geraakt en maatschappelijk teloor gaat. Elke zaterdag loopt hij via de achtertuin de woning van Truus in en eist aandacht en geld. En Truus is de wanhoop nabij:

“Ik kan er niet van slapen. Ik kan het met niemand meer bespreken, iedereen is lamgeslagen.”

Truus en ik weten allebei dat Ruud onafwendbaar op een gedwongen opname afstevent. De vraag is alleen wanneer? Zoals vele ouders verzochten, moet er eerst iets ergs gebeuren voordat hun zoon of dochter geholpen wordt. Ondertussen ondergaat Truus lijdzaam de wetenschap dat het met Ruud van kwaad tot erger zal gaan. Vandaag kreeg ik een telefoontje van een psycholoog uit de penitentiare inrichting in Almere. Ruud zit vast. Nederlandse toestanden.

HOOK YOU UP

Als je valt, dan val je hard. Ik verkeerde in de gelukkige omstandigheid zes dagen gesponsord door New York te mogen hobbelen. Elke dag bezocht ik een drietal projecten; housing programs, outreach teams, drop in centers, ziekenhuizen en sprak er tientallen mensen, op straat. Omdat ik alles van ze wilde weten. The Big Apple slaapt nooit en uit angst iets te missen van het leven in deze Concrete Jungle, vond ik mijzelf elke ochtend om zes uur terug op de stoep voor het hotel, na weer een bijzonder korte nachtrust.

Op Memorial Day, een nationale feestdag, werd ik aangesproken door Pop, een dakloze. Hij vroeg mij een dollar for breakfast. Geïnteresseerd informeerde hij naar wat ik in New York kwam doen en begon mij vervolgens op te vrijen met allerlei vleiende teksten. Ik reed die dag mee met Richie en Darryl. Zij maken deel uit van een politieteam dat zich enkel en alleen bezighoudt met het aanbieden van hulp aan dakloze mensen.

Wij vervoerden een Puertoricaanse meubelmaker, die in een hutje onder een brug woonde. Hij vertelde sinds zeven maanden dakloos te zijn, wat door Richie gecorrigeerd werd in zeventien jaar. De directheid van de agenten was opvallend. Zij benaderden elke dakloze op respectvolle wijze, maar lieten elk van hen weten dat slapen op straat niet normaal was. “Hey buddy, what ya doin’ out on the street?” Iedereen werd naar zijn naam en geboortedatum gevraagd en geregistreerd. Niemand weigerde zijn personalia kenbaar te maken. Behalve Carl dan. Deze troffen wij in de nis van een kerk midden in Manhattan. Aanvankelijk zagen wij alleen zijn ledematen, die onophoudelijk over elkaar schuurden. Carl had crack gebruikt en was niet voor rede vatbaar. Hij droeg zoveel parasieten op zijn huid dat hij voortdurend onder zijn kleding aan het krabben was en zijn lichaam niet stil kon houden.

Richie vertelde dat er die dag weinig daklozen op straat te vinden waren. De meeste New Yorkers lagen op het strand en de trashcans, de vuilnisbakken op elke hoek van de straat, bleven leeg. Ze bevatten op werkdagen veel eetbaars voor een hongerige dakloze. New Yorkers consumeren volgens onze vrienden zoveel dat er nog nooit een dakloze door honger omgekomen is.

“Can we help you out. You name it, I’ll find you a program and hook you up!”, waren de gevleugelde woorden waarmee een gesprek door Richie afgesloten werd.

De dag eindigde met een bezoek aan Ground Zero. Met tranen in de ogen lieten zij de plek zien waar ze hadden gestaan toen de eerste van de Twin Towers ineenstortte.

Het respect van de New Yorker voor de politie na 9/11 was, nu 9 maanden later, volgens Darryl tanende. Dat lazen zij af aan het aantal ‘middle fingers’ dat hen dagelijks ten deel viel.

Pop kwam ik ’s nachts om twee uur op 5th Avenue weer tegen. Hij was Central Park ontvlucht, omdat er een dertigtal zwervers luidruchtig zat te wezen. Ik offereerde hem een blikje Budweiser, in een bruine papieren zak. Pop was een paar jaar geleden door zijn vrouw verlaten. Hij kon zijn huur niet meer opbrengen en was van de ene op de andere dag dakloos geworden.

In het hotel zag ik op tv een glatte New Age figuur allerlei dogma’s uitkotsen. “How can we complete each other, instead of compete with each other!?” Ik had Pop vijftig gesponsorde dollars moeten geven.

Abysian Baptist Church

Als ik de ‘zwarte kerk’ wil binnenstappen, word ik door een grote kleerkast met een oortelefoontje in zijn rechteroor de hoek om gedirigeerd. Daar staat een aanzienlijke rij blanke medeburgers, uit het zicht van de kerkingang. Een oudere heer met een stem als een misthoorn legt nog even de regels uit: geen foto’s, geen geluidsopnames en zolang er gedoopt en gepreekt wordt, is het niet toegestaan de kerk te verlaten.

“If you don’t think you can obey these rules, please leave now!” (Denkt u niet aan de regels te kunnen voldoen, vertrek dan nu.)

Deze New Yorkse kerk is een indrukwekkende arena vol devotie. De vrouwen zijn gekleed in smetteloos wit en getooid met prachtige hoeden, de mannen dragen strak gesneden, donkere kostuums. Op de derde rij, midden voor het podium, zitten vier vrouwen in witte toga’s en zeven mannen in zwarte. Ze kijken weinig vreugdevol en lijdzaam voor zich uit. Dat zal de hele dienst zo blijven. Een immens koor maakt achterin de kerk haar opwachting en loopt naar voren. De zangers nemen plaats boven de

kansel en deinen zacht wiegend op de maat van de muziek. Prachtige, zwarte, diepe stemmen klinken.

De pastoor neemt het woord en doet enkele mededelingen. Er is een ansichtkaart van brother Pope uit Florida en sister Hannah uit Houston. Ze zijn op vakantie en kunnen de dienst helaas niet bijwonen. Daarna staat de pastoor stil bij het verscheiden van enkele kerkleden en bij de verjaardag van twee zeer oude dames die op de voorste rij zitten. Ze zijn 93 en 99 jaar oud en krijgen een staande ovatie. Vervolgens wordt er stilgestaan bij de dood van een zwarte jongeman uit Harlem die door de politie werd doodgeschoten. Hij was lid van de kerk en hoewel hij bij zijn aanhouding geen wapen droeg, werd hij door de politie omgelegd. God wordt gevraagd de agenten te vergeven en hen het inzicht te geven dat zij Het Leven moeten respecteren, in de hoop dat ze zo'n fout niet meer zullen maken. Na een muzikaal intermezzo van brother Gumms, een jazzpianist, neemt de pastoor weer het woord. Beiden trekken alle registers open en bezorgen me kippenvel. De pastoor spuwt, fluistert, vlamt en huilt daadwerkelijk en vraagt alle aandacht. Uiteindelijk krijgt hij een oorverdovende stilte. Het koor besluit de voordracht met een traag ingezette negrospiritual, die - net als het betoog van de pastoor - grotesk eindigt. In het gewijde zwembad achter het preekgestoelte opent een hek, waarna de hulppastoor in een witte soepjurk het schip van de kerk binnenschrijdt. Luidkeels spreekt hij de namen van de dopelingen uit, met een onmiskenbaar gevoel voor theater. Voordat hij de mensen met een plotselinge, doch vloeiende beweging achterover onderdompelt, bedekt de hulppastoor met een devoot gebaar de microfoon en fluistert iets in het oor van de zondaar. Mijn zondag kan niet meer stuk. Onderweg naar de metro passeer ik een zevental kleinere kerkgemeenschappen. Door de straten klinkt ritmisch en luid gezang. Ik geloof niet in een God en ik heb niet gebiecht, maar ik voel mij gelukkig. Ik ben een gezegend mens.

Shantystreet

Ik word op sleeptouw genomen door Johannes van Project Reach Out in New York. De naam Johannes klinkt erg Nederlands voor een New Yorker. Dat is dan ook te wijten aan het feit dat hij in Amsterdam geboren is. Zijn familie woont nog in Nederland, maar Johannes spreekt nog maar een paar woorden Nederlands. Dat is vreemd, want Johannes ziet er oer-Hollands uit. Als we later op de dag over Nederland komen te spreken, tovert hij zomaar de naam van café 'Karpershoek' in Amsterdam uit zijn schamele

Nederlandse vocabulaire. Het was de stamkroeg van mijn vader in zijn jonge jaren.

Enfin. Project Reach Out gaat de deur uit om dakloze mensen te verleiden tot een hulpverleningscontact. Gewapend met pakketjes brood en een vriendelijk woord. Hun gebied strekt zich uit tussen de 72ste straat en de 125ste straat aan de westelijke kant van Manhattan, inclusief dat deel van Central Park. De rest van het park en New York is voor andere organisaties. Ook hier is dakloosheid gewoon business. We rijden onder indrukwekkende gewelven door waarboven de subway zich een weg door dit stadsdeel baant. Ik zie Gene 'Popeye Doyle' Hackman in 'The French Connection' naar de overkant rennen.

Melvin, de zwarte chauffeur, dirigeert de bus naar een doodlopend straatje, ook wel 'the Cave' of 'Shantystreet' genoemd. Daar huist 'the Queen', een dakloze dame op leeftijd, die volgens Johannes met ijzeren hand over de andere, overwegend mannelijke daklozen, regeert. Aan het einde van de straat, in het schemer, ontwaren we de stereotype winkelwagentjes, volgestouwd met plastic en karton. Twee zwarte mannen zijn druk doende een wasmachine hardhandig te ontmantelen. The Queen maant ons met een devoot handgebaar te stoppen. Wanneer we uitstappen, legt ze ons haarfijn uit waar we wel en niet mogen staan. Uiteindelijk staan we in een halve cirkel om haar heen. Het is winter en snijdend koud. Mijn oren vallen er bijkans af. Boven onze hoofden dendert een metrotrein voorbij. Volgens Johannes liggen er in the Cave op sommige dagen een man of tachtig op een rijtje langs de muren te slapen. Na luttele dagen komen politie en vuilnismannen de straat schoonvegen. Dat moet kortgeleden gebeurd zijn, want behalve the Queen zien we alleen de twee zwarte mannen, die inmiddels de trommel van de wasmachine aan het pletten zijn. Een stap naar voren of naar achteren is niet toegestaan. Johannes wordt bruusk terechtgewezen wanneer hij haar met de verkeerde titel aanspreekt.

"Madame, is de naam voor jou, jongeman! Ik ben hier op doorreis. Nog even en dan betrek ik mijn huis in Texas met zeven badkamers en dito slaapkamers." Er verschijnt een blosje op de wangen van Johannes. Ze staat niet toe dat iemand het woord tot haar richt. We staan met z'n allen vijftien minuten naar een grotesk verhaal te luisteren en iedereen doet zijn best zo geloofwaardig mogelijk over te komen. Ik heb met haar te doen. Ze draagt verschillende lagen kleding over elkaar en ze stinkt als een bunzing. The Queen eist niet een maar drie pakketjes brood op en besluit dan dat het gesprek voorbij is. Ze weet dat we haar verhaal niet geloven.

Erin

In de rechtbank van het Bellevue Hospital in New York City wordt dagelijks beslist over het lot van mensen met een psychiatrische achtergrond. Een schier onafzienbare rij mensen met psychiatrische problemen gedragen zich in deze stad kennelijk gevaarlijk en worden daarvoor 'gestraft' met een gedwongen opname. De Rechterlijke Macht heeft er een heuse rechtbank in het ziekenhuis voor opgetrokken.

Ik weet niet waarom, maar Amerikaanse rechters hebben altijd grijswit haar en deze vormde daarop geen uitzondering. Deze ochtend waren wij getuige van een aantal zittingen, waarin geoordeeld werd over de continuering van een gedwongen verblijf op een gesloten afdeling. Manuel, een grote, donkere, geblokte man met een woeste haardos, werd geboeid aan handen en voeten de Court Room binnengeleid. Hij was gekleed in een zogenaamd 'drenkelingenpak', een vaal blauwe overall van een viltachtige stof. De agenten die eerst nog verveeld onderuit in een stoel hadden gehangen, keken opeens opvallend alert uit hun ogen en posteerden zich aan weerszijden van Manuel. Hij liet het verhaal van de rechter gelaten over zich heenkomen. Manuel had in het ziekenhuis zijn deur gebarricadeerd, omdat hij in de overtuiging leefde dat er dwergen onder zijn deur doorkropen. "Ik ben niet homoseksueel en mensen willen de hele tijd aan mij zitten. Ik weet niet goed waarom. Ik ben geen psychiatrische client!" De rechter had er evenwel geen boodschap aan en stelde: "Granted, have a good day". Hetgeen zoveel betekende dat zijn opname in dit ziekenhuis voor onbepaalde tijd was verlengd.

Inmiddels was er op de gang, voor de deur van rechtbank, een vechtpartij gaande. Richard, die even later moest voorkomen, riep luid dat hij naar zijn geliefde, Erin, wilde vertrekken. Tijdens de zitting vertelde hij de rechter dat hij het liefst nu naar buiten zou gaan om in de regen te lopen. "Ik houd ervan door de regen te lopen, edelachtbare. Ik zal mijn vader bellen om te zeggen dat ik van hem houd!" Hij maakte aanstalten de rechter een aantal krijttekeningen te overhandigen, die hij voor zijn vriendin had gemaakt. "Ik wil met haar trouwen en haar dat nu gaan vertellen. Sinds ik in het ziekenhuis ben heeft niemand mij gebeld, mijn vader en ook mijn vrienden niet!" De rechter wilde de tekeningen niet zien en verlengde het verblijf in het St. Vincent Hospital ook voor deze aandoenlijke jongeman. "Granted!" (Toegewezen!)

Toen de rechter met een groot gevolg naar een afdeling vertrok voor een zitting met een man met tuberculose, verdwenen ook de agenten die op de gang voor een ieders veiligheid hadden gezorgd. Richard werd met de minuut onrustiger en het kostte zijn meegekomen begeleider de grootste

moeite hem in bedwang te houden. Zijn schreeuw om Erin werd allengs luider en heftiger. "ERIN, IK HOU VAN JE, TROUW MET ME!!!
Toen ons een uur later een blik werd gegund in de Psychiatrie ER, de opnameafdeling van het Bellevue ziekenhuis, zagen we Richard in het voorportaal op een ziekenhuisbed liggen. Zijn hoofd lag achterover in de kussens, zijn mond hing half open en zijn ogenleden hingen op half zeven. De toegediende medicijnen hadden zijn schreeuw om aandacht en liefde voor even tot bedaren gebracht.